

PUBLICATIONES VESZPRÉMIENSES
VESZPRÉMVÁRMEGYEI FÜZETEK

Szerkeszti: DR. NAGY LÁSZLÓ

1.

MORVAY PÉTER

KÁDÁRTA HELYNEVEI

PÉTER V. MORVAY

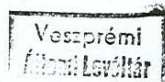
ORTSNAMEN VON KÁDÁRTA

1940.

KIADJA A VESZPRÉMVÁRMEGYEI MÚZEUM, VESZPRÉM

Különlenyomat a Dunántúli Szemle VII. évf. 1—2. számából
(1940).

Martineum Rt. Szombathely. — Felelős nyomdavezető: Maitz Ferenc.

Előljáróban hadd emlékeztessék azokra a szempontokra, amelyek a helynevek összegyűjtését elsőrangú fontosságú és sürgős tudományos feladattá teszik.¹

A helynévgyűjtés jelentősége ma már a nemzeti tudományok minden ága előtt nyilvánvaló. Értékes adatokat nyerhet a helynevek összegyűjtésével a nyelvészet, a történetírás, a földrajz, a néprajz, a régészet, a földtan, az állattan, a növénytan stb. — s nem utolsósorban a nemzeti politika.

Sajnos, a helynévgyűjtő tevékenység szervezettsége és lendülete nincs arányban a feladat fontosságával. Erőteljes és tervszerű gyűjtőmunkára lenne szükség.

Veszprém vármegyében, amelyhez Kádárta község is tartozik,² a helynevek gyűjtésének már multja van.

Pesty Frigyes 1864 körül végzett országos gyűjtése értékes helynévanyagot hordott össze Veszprém vármegye területéről is. 1893-ban és 1903-ban *Véghely Dezső*, Veszprém vármegyének a nemzeti tudomány ügye iránt kiváló érzékkel viseltető alispánja állította a megyei közigazgatást a helynévgyűjtés szolgálatába.³ A Balatonmellék helynévanyagát *Jankó János* gyűjtötte össze.⁴ A Veszprémvármegyei Történelmi Régészeti és Néprajzi Társulat 1933. januárjában tervbe vette, hogy a fenti év folyamán összegyűjti a vármegye helyneveit. 1934 folyamán kiadta *lovag Fehrentheil-Gruppenberg László*: *Hogyan gyűjtjük a helyneveket?* c. tájékoztató füzetét.⁵ A következő évben *Faller Jenő*, ugyancsak a társulat kiadásában megjelent helytörténeti munkájában,⁶ már módszeresen közli Jásd község helyneveit. *Faller* a helynevek rögzítésére térképet is közöl. Legújabbban *Pákay Zsolt* kezdeményezett helynévgyűjtést a balatonkörnyéki községekben az ottani tanítóság bevonásával.

¹ L. erre vonatkozóan: *Szabó T. Attila*: A helynévgyűjtés jelentősége és módszere, Bp. 1934.

² Kádárta kisközség Veszprém tőszomszédságában. Hajdan a veszprémi káptalan birtoka volt.

³ *Pesty veszprémmegyei gyűjtésének másolata, valamint Véghely* 1903. évi gyűjtése a Veszprémvármegyei Múzeumban a gyűjtők és kutatók rendelkezésére áll. *Véghely* 1893-ban megindított gyűjtésének anyaga, értesülés szerint, az Országos Levéltárba került.

⁴ A balatonmelléki lakosság néprajza, Bp. 1902.

⁵ Veszprém vármegye multja, I. Veszprém, 1939.

⁶ Jásd község története. Veszprém vármegye multja, 4. Veszprém, 1934.

Az eddig összehordott anyag, a gyűjtők hozzáértésének és buzgóságának mértéke szerint, természetesen változó értékű s többé-kevésbé teljes. Mindenesetre rámutat a továbbkutatás szükségére, s alapul szolgálhat a tervszerű és alapos gyűjtőmunkához.

Az alábbiakban bemutatott helynévanyag ennek a megyei hagyományból is táplálkozó gyűjtőmunkának szeretne — remélhetőleg nem folytatás nélkül maradó — része lenni.⁷

I. A község belső területének helynevei.

A falu nevérol az alábbi népetimológias magyarázatot ismerik: „A régi világba egy kádártai ember egy *kád* ért vett a hátára. Rátót fele leesett a hátáról. Azt mondták neki, *rátódd*”. Egy másik változat szerint: „Rátóton *rátóták* a kádat az embernek a hátára, osztán mire Kádártára ért, összerogyott a kád alatt. Asztán mikor a kádártaiak kérdészték tüle, hogy hát *mi* bajja van, aszt monta, hogy *kád árta*”. Pesty kérdőívében ezt olvashatjuk a község nevérol: „Régenten *Kádártó* néven volt ismeretes. Nevét vette valami Kádár nevű vitéztől, s azon vitéz itt laktában egy tó volt a falu alatt, hol gyakran mulatságát találta”.

Kádárta neve még az alábbi mondókában is szerepel:

*Litér mit ér?
Kádárta még annyit se ér.
Szentistvánra kár a kenyér.
Vilonya legtöbbet ér,
Mer az utbul is kitér.*

A szomszédfalubeliek a kádártaiakat a *gyürkerágó* „diszító jelző”-vel emlegetik.

Egyébként a falubeliek szerint a ludak is azt mondják, hogy *Ká-dár-ta*.

Alszeg. Kétfelé ágazó út a falu keleti végében. Tréfásan: *Kutyaszorított, Sismánd, Gatyavesztő* is.

Angyalék köz. L. Köz.

Bóldoghegy. Domb *Hegedüs malmától* keletre. Ház áll rajta. A község régi anyakönyvei szerint valamikor lakott *Bóldog* vagy *Bódog* nevű család a faluban.

Cigánysor. Utca a község délkeleti végében. Ott laknak a cigányok is. Tréfásan *Rozmaring-utcának* is nevezik.

⁷ Egyúttal módszertani szempontok felvetésével is szeretnők segíteni a vármegye területén remélhetőleg mielőbb nagyobb arányokban meginduló gyűjtőmunkát.

A Veszprémvármegyei Múzeum vezetősége örömmel fogadja a helynévgyűjtésre vállalkozó önkéntes munkatársak jelentkezését s készséggel ad számukra további útbaigazítást.

A vármegye területéről gyűjtött helynév-anyagot közvetlenül a Veszprémvármegyei Múzeum címére (Veszprém) kérjük küldeni.

A Dunántúli Szemle szívesen ad teret a gyűjtött anyag közlésére.

Derékszeg. A falu középső része. Ritkábban használt elnevezés.

Főszeg. A falu nyugati része. *Pesty kérdőíve* szerint: „Kádárta község felső része öregeink által *Kis Veszprém*-nek is említetik”. Ezt az elnevezést ma már nem használják. Valószínű, hogy az ellenreformáció korának emlékét őrzi. Ebben az időben ugyanis a reformátusok hosszú ideig Kádártára jártak templomba.

Gatyavesztő. L. Alszeg.

Juszél. „Akinek a háza kijebb van a falu végétől, arra monygyák, hogy a juszélen lakik”.

Kutyaszorított. L. Alszeg.

Köz. Mellékutca. Szélső lakóiról (pl. *Angyalék köz, Vajda Kálmányék közük, Ükös köz*), vagy a mellette levő középület-ről (*Templomköz, Vasuti köz*) kapja nevét.

Mónárhegy. Domb a falu északkeleti szélén. Ott laktak hajdan a káptalani molnárok.

Rozmaring-ucca. L. Cigánysor.

Sismánd. L. Alszeg.

Templomköz. L. Köz.

Tóskert. Nádasközepű kert a temető mellett.

Újsor. Utca a falu északkeleti végében.

Ükös köz. L. Köz.

Vajda Kálmányék közük. L. Köz.

Vasúti köz. L. Köz.

II. Épületek és építmények.

Birkausztató. A *Lánci folyó* egyik része. Ott úsztatták valamikor a káptalani uradalom birkáit.

Bolla malma. Patakmalom a *Séd* partján, a vasútvonaltól délre. A jelenlegi tulajdonos nevére nevezik. A község 1857-ből való tagosítási térképén⁸ még kalló malom áll a helyén.

Geleméri csárda vagy *Geleméri major*. Káptalani major. Hajdan csárda állt a helyén.

Geleméri major. L. *Geleméri csárda*.

Hegedüs malma. Patakmalom a *Séd* partján, a falu déli részén. Mai tulajdonosáról nevezik. A tagosítási térképen *Tó-fői malom*.

Kertaljai malom. L. *Stájnekker malma*.

Major. A káptalani uradalom majorja, a falutól délre.

Stájnekker malma. Patakmalom a *Séd* partján, a falu északi részén. Mai tulajdonosáról nevezve. A tagosítási térképen *Kert-aljai malom*.

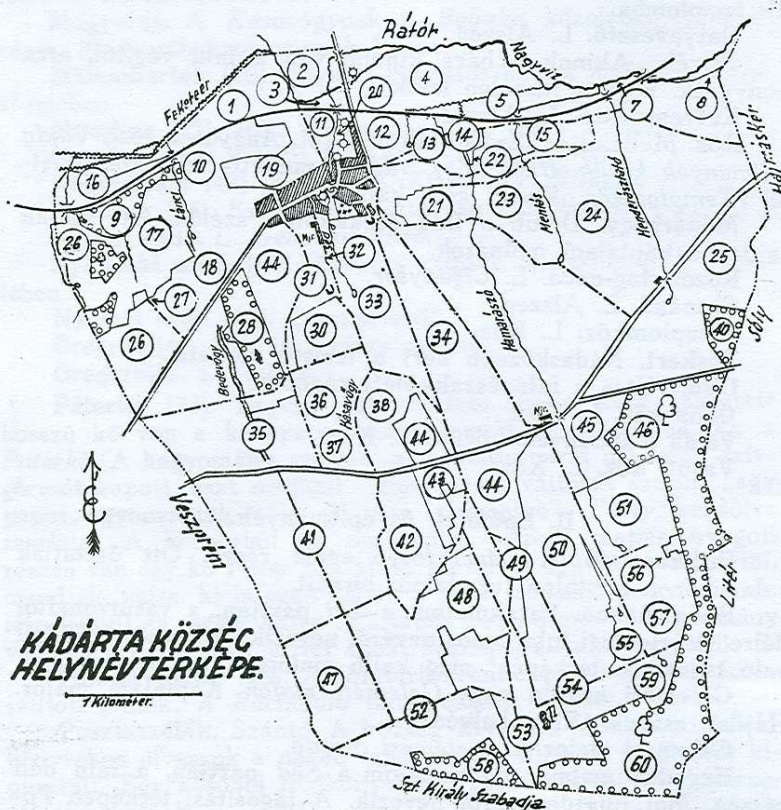
Téglavető. A *Láncicser* nevű erdő nyugati végében.

Tófői malom. L. *Hegedüs malma*.

⁸ „Kádárta helység határának térképe a szerint, amint az az 1856-ik évben tett egység alapján 1857-ik évben tagosított és elkülönített”. A Veszprémi Kir. Törvényszék tagosítási iratai között.

Utásház. A fehérvári út és a Gelemeri folyó találkozásánál lévő útkaparóház.

Zuggó. Hegedüs malmának zsilipje. Zuggója minden patakmalomnak van a faluban. A Birkásztatónál is láthatók egy zuggó maradványai. Ez a káptalani uradalom egykori halastóalkotó kísérletének emléke.

III. A határ dülönevei.

Agyagverem (31). Agyaggödör a Szajhán délkeleti sarkában. Így nevezik a körülötte fekvő földeket is. Innen hordják az agyagot az építkezéshez. Egyszerűbb építkezésnél ugyanis agyaghabarcsot használnak a kövek összeragasztására.

Alsótölös (52). Szántó. L. Fölsötölös, Hosszítölös.

Babukai kertek (32). Egykori cenzuális kertek. A Babuka-forrás közelében fekszik.

Berki csalit (26). Bokros legelő. A Harangozó egyik része.

Csapás. A Birkáshegy alatt kezdődő dél felé haladó terület-sáv a páterközi legelőn. Több út halad rajta. Ezen járnak le az állatok a faluból a legelőre. Régen több csapás is volt a határ-

ban, a község 1858-i földkönyve három *közös csapást* említ a legelők között. Ezeket a marhajárásokat az uradalom és a jobbágyok állatai közösen használták.

Cseralja (16). Rét és szántó a *Láncicser* közelében.

Csimorka (10). Köves legelő. Követ bányásznak belőle.

Diós. A *Kásavölgy* egy kis része. Két sor diófa van benne.

Dónát (12). Szántó és vizenyős kaszáló. A tagosítási térkép *Dónáti rétföldnek* nevezi.

Ecsekut (51). Szántó. A benne eredő forrástól kapta nevét. A község 1849-i telekkönyve *Ecsekut* vagy *Kinczsásás*-nak nevezi.

Egres (1). Rétek. *Káosztás* földek.

Falubörce. L. *Falufőgye*.

Falufőgye vagy **Falubörce** (56). Szántó. Ebben van a *Kü-börcök*.

Fenyves (28). Fenyőerdő. Századeleji telepítés. A körülötte elterülő legelőt (eredeti nevén: *Szajhán*) *Fenyvesi legelő*-nek is nevezik.

Fenyvesi legelő. L. *Fenyves*.

Fölsőtölös Szántó. L. *Alsótölös*, *Hosszitölös*.

Fűzkert (22). Szántó.

Geleméri erdő (46). Cserfás erdő. A tagosítás térképén *Nyilasi erdő*.

Geleméri legelő. (45). A *Geleméri major* alatt.

Hamarászó (14). Rét. Átfolyik rajta a *Hamarászó folyó*.

Harangozó (26). Legelő és szántó. Nevét egy *Harangozó János* nevű embertől kapta.

Hidekkut. (13). Szántó. Azelőtt legelő. A benne eredő hidegvízű forrástól kapta nevét.

Hosszitölös (17.) Szántó. L. *Alsótölös*, *Fölsőtölös*.

Kásamező (38). Legelő a *Kásavölgy* mellett.

Kenderföld (11). Szántó.

Kertajja (19). Szántó a falu északi kertjeinek végében.

Kettős haraszt (34). Legelő és szántó. A szomszédos *Rátóton* a legelőt nevezik *haraszt*nak.

Kisdülő (30). Szántó.

Kinczsásás. L. *Ecsekut*.

Kísrét (55). Rét. Forrás fakad benne.

Kísrítkafa (43). Szántó. Nagy vadkörtefák állanak a végében. L. *Rítkafa*, *Nagyritkafa*.

Kocsmai rét (7). Hajdan a község korcsmájához tartozott.

Kolompéros. L. *Pusztaszőlők*.

Körtvélyes. A *Szöllősi kút* egyrésze. A szomszédos *Nyilasoki erdő* sok vadkörtefájáról.

Középdülő (36). Szántó. A mellette haladó dűlőutat is értik néven.

Küajjai rét (8). Sziklás hegy tövében fekszik.

Lánckert (27). Egykori cenzusos kertek, a *Lánc tábla* déli végében.

Lánc tábla (17). Szántó.

Láncicsér (9). Cserfaerdő. Benne van a téglavető ház.

Lánci (18). Legelő a *Lánci folyó* mentén.

Magyarórszeg (35). Szántó. Az országút és a vízműsítés szegletében. Innen vehette nevét.

Magyorós. A *Kásavőgynek* a *Babuka* közelében húzódó része. Mogyoróbokrok vannak benne.

Malomkertek (20). Egykori cenzusos kertek a *Bolla malma* közelében.

Mocskos (15). Rét. Vizes, ragadós, sáros a földje.

Mocskos ajjai rét (5). A *Mentás folyó* mentén.

Nagyritkaifa (48). Szántó. L. *Kisritkaifa*, *Ritkaifa*.

Nyilasok (54). Szántó. Mellette van a *Nyilasoki erdő*.

Nyilasi erdő. L. *Geleméri erdő*.

Nyilasoki erdő. (60). Cserfás erdő a *Nyilasoki dűlő* közelében.

Nyesett erdő (40). Cserfás erdő.

Öregrét (4). A száraz része szántó.

Öregszőlős. L. *Szőlős*.

Páterkő (33). Legelő. Egy földből kiálló kőre fektetett hosszú kő van a közepében; olyan, mint egy síremlék. Ez a *Páterkő*. A hagyomány szerint „egy vándorbarát ott leült, szívgörcsöt kapott, oszt meghalt”. Egy másik változat szerint „egy papot agyonvágta ott; ott van eltemetve”. *Pesty* kérdőíve szerint: „A községből az országútra vezető csapás nyugoti részén van egy kő *Páter* név alatt. Ez nevét egy boros embertől, mondják, vette, ki is ezen kőnek a *Páterjät* szidalmazván, melléje feküdt és reggel halva találtatott”. A *Páterkő* a hagyomány védelme alatt áll. A követ senki sem mozditja el helyéről.

Poletár földek (25). A földbirtokrendezés alkalmával kisajátított földek. A *Ráchalála* határ részben fekszik.

Pusztaszőlők. Szántó. A község 1849-ben hitelesített telekkönyvében olvassuk a nevét, tehát még a filoxera vesz előtt ki pusztult. Egy későbbi földkönyvben *Pusztaszőlők kolompéros*-ról olvashatunk. L. *Szőlős*.

Ráchalála (24). A *Hamarászótól* keletre fekvő legelőterület. Ebből sajátították ki a *Poletárföldek*-et. A hagyomány szerint nevét valamilyen családtól nyerte. Úgy is mondják, hogy a szabadságharc alatt itt vágta le a rácokat, s három domb alá temették el őket. Aombok a legelő déli felén, az országút közelében fekszenek. *Pesty* szerint: „*Ráchalála* nevű legelő nevét régenten itt történt *Rácz* eltemetésétől vette”.

Rekettyés kút (43). Legelő és szántó. Egy *sudaras* (gémes) kút van benne. Arról kapta nevét.

Régi temető. Szántó a község belső területén kívül, az *Agyagverem* közelében. Beszélnek, hogy egy arrajáró asszony valamikor sírást hallott ott a föld alól kiszűrődni. Az akkori

pap fiatal lánya sírt ott sírjában. A leány a nép szerint tetszhalott volt.

Rítikafa (39, 44). Legelő, illetve szántó. L. *Kisritikafa*, *Nagyritikafa*.

Salomvári rét. Csak a község 1851-ben hitelesített földkönyvében. A Salomváry-család birtokos nemes család volt Veszprém vármegyében.

Sáncközi (2). Rét. A *Nagyvíz* három oldalról körülfolysa.

Sédre dűlő (3). Szántó és rét a tagosítási térképen és az 1851-ben hitelesített telekkönyvben. Ma már ezen a néven nem ismerik.

Szajhán (29). A telekkönyvekben *Szajhány*. Legelő. Benne terül el a *Fenyves* nevű erdő, ezért *Fenyvesi legellőnek* is nevezik. Délkeleti sarkában van az *Agyagverem*.

Szégát (42). Legelő és szántó. Völgyben fekszik.

Szőlős. A tagosítási térkép szerint az a terület, melyben a *Tormáshát*, *Falufőgye* és *Ecsekút* fekszik. Talán azonos az *Öregszőlős*, *Pusztaszőlők* névvel jelölt területtel.

Szöllősi kut (59). Szántó. Nevét a benne eredő forrástól kapta. Valamikor szőlőt próbáltak bele telepíteni.

Tormáshát (57). Szántó. Dombos, köves.

Tölösi erdő (58). Tölgyfás erdő.

Újszöllős (50). Szántó.

Ürgetelek (21). Szántó.

Vaskertek. Az 1851-es telekkönyv szerint cenzuális kertek. Ma már nem tudják, hol van.

Vögyredűlő (37). Szántó a *Kásavögy* mellett.

Zsöllérföldek (49). Szántó. Az elkülönítés idején kaptak itt a zsellérek földet.

Zsöllérkertek (23). Répás, káposztás kertek.

IV. Vizek és kutak.

Babuka. Forrás a falu déli szegélyén. Vize a *Séd* patakot táplálja. A környéken fészkelő *babuka* madaraktól (upupa epops) kapta nevét.

Cigánytő. Vízállás a falu délkeleti sarkánál, a *Cigánysor* végén.

Ecsekút. Forrás az azonos nevű dűlőben. Belőle ered a *Hamarászó folyó*.

Fekete ér. Patak a falu északnyugati határán. A *Nagyvízbe* ömlik.

Geleméri folyó. Patak. L. *Kenderásztató*. *Pesty* szerint: „Gelemér folyó nevét vette valami Gelemér nevű vitéztől”.

Hamarászó. Patak. Az *Ecsekút* nevű forrásból ered. A *Hamarászó* dűlőben ömlik a *Nagyvízbe*.

Harangzó kút. Forrás a község nyugati határán, *Láncicser* közelében.

Hidekkút. Forrás az azonos nevű dűlőben. Vize, a *Hidekkút* ere a *Nagyvízbe* folyik.

Hidekkút ere. L. *Hidekkút*.

Kenderásztató. Patak. A *Poletártődek* nevű határrészben ered. A *Nagyvízbe* ömlik. Ezt a patakot nevezik *Geleméri folyó*-nak, nem a *Gelemér majoron keresztülfolyó Hamarászót*.

Kútajja. Forrás a falu déli szegélyén, a *Babuka* közelében. Vize a *Sédbe* folyik.

Lánci folyó. Patak a *Bedevőgyben*. A *Nagyvízbe* ömlik. Egyik részét *Birkasztatónak* nevezik.

Mentás. Patak a hasonló nevű legelőn. A *Mocskosajjai rét*-ben ömlik a *Nagyvízbe*.

Nagyvíz. Patak a falu határán. A Veszprémen keresztülfolyó *Séddel* azonos.

Reketyéskút. *Sudaras* (vagy gémes) kút az azonos nevű legelőn.

Reketyéstó. Vízállás a *Reketyéskút* alatt. A pásztorok vizet szoktak bele merni, hogy ki ne száradjon s a disznók fürödhessenek benne. Hajdan nagyobb kiterjedésű volt. Az 1851-i telekkönyv szerint területe 2 hold.

Séd. A falun keresztülfolyó patak. A *Nagyvízbe* ömlik. (Séd a régi nyelvben köznév: a patak régi magyar neve.)

Szőllősi kút. Forrás az azonos nevű dűlőben.

V. Dombok, völgyek, bányák.

Agyagverem. Az azonos nevű határrészben. L. ott.

Bedevőgy. Vizmosásos völgy. Benne folyik a *Lánci folyó*.

Birkáshegy. Domb a falu alatt, a *Páterkő* felső végében, a *Kutajja* felett. Kopár birkalegelő.

Böldöghegy. L. a falu belső területének nevei között.

Bokroshegy. Domb a *Mentás* és a *Kenderásztató* között. Egy magányos ház áll rajta. Bokros legelőterület.

Epreshegy. Domb a *Kettősharasztnak*, az *Úrgetelek* északnyugati sarkánál (*Eper*: erdei eper, szamóca.)

Hamarászóhegy. Domb a *Hamarászó folyó* keleti partján elterülő legelő felső végében.

Hidekkuti hegy. Az azonos nevű dűlőben. Nevét az oldalában eredő forrástól kapta.

Küajjai hegy. Meredek sziklafal az azonos nevű rét mellett.

Kásavőgy. Vizmosásos völgy a *Kásamező* nyugati szegélyén. L. *Diós*, *Magyorós* a határ dűlőnevei között. (A katonai térképen tévesen *Kaszavölgynek* írva.)

Kübörcök. Sziklás domb a *Falufőgye* nevű határrészben. Oda hordják össze a határból a haszontalan *forgó* (az eke által felforgatott) követ.

Mónárhegy. L. a falu belső területének nevei között.

Murvagödör. A murva (sóder) bányászására. Pl. a falu déli keleti végén a *Cigánytó* mellett. De több is van a határban. Az 1853-i felmérés alapján készült telekkönyv huszonhárom murvagödört tüntet fel. A terméketlen legelők belsejéből kibányászott murvát és követ jól tudják értékesíteni.

VI. Helyrajzi fogalmak jelölésére használt nevek.

Ajj. Valamilyen terület melléke. L. *Küajja*, *Cserajja*.
Mocskosajja.

Bástya. Magas kökerítés. Az alacsony egyszerűen csak „kükerítés”.

Berek. „Rongy csöpétés (fattyúhajtásos) erdő. Se erdő, se anélkül nincs”. „Se legelő, se nem erdő. *Vadócos*, nem jár benne a marha”.

Álé. Erdővágás.

Börc. Sziklás terület.

Céla. Udvar; belső telek. L. *Tercia*.

Csalit. „Kis túskebokrok, törpe fák vannak benne. Nő a *csiatag* (vadhajítás) rajta, utóbb má az *monygyák*, kis erdő”. (A lehullott cserfalevelet is *csalit*nek nevezik.)

Dülő. 1. Határrész. Pl. Ebbe s ebbe a dülőbe megyünk. 2. Dülőút. 3. Hosszmérték. Pl. Egy dülőföldnyire innen. Egy dülőhossznyi terület. A dülő szó eredetének vizsgálatánál figyelemreméltó a *Sédredülő*, *Vögyredülő* határnév.

Er. A forrás vize.

Fakadékos. Vizenyős terület megjelölésére használt jelző. Úgy is mondják, hogy vizenyősös. L. *posvány*.

Favágító. A tüzelő felhalmozására és favágásra szolgáló hely az udvarban.

Folyó. Patak. Pl. *Lánci folyó*. Folyamatos beszédben általában csak a *Hamarászó folyó* nevében.

Föld. Szántóföld. Pl. „Falustuleggyütt törtük a gyöpjüket. Nem vót azoknak főggye”.

Gyepü. Eleven sövény *semfü-semfa* (ördögcérna) növényből. Ahol ez nem elég tömött, kivágott kőkénytűskét tömnek közé. Az alja ki van töltve kővel.

Gyöp, gyöpség. Töretlen legelő. L. *föld*.

Hát. Dombtető.

Hegy. Domb.

Irtás. Kiírtott erdő.

Kiskert. Virágos kert a ház előtt.

Köz. Mellékutca.

Kút. Forrás; ásott kút. A forrást *meregető kútnak* is mondják.

Lap. Sík terület.

Magyar ugar. Parlagon hagyott föld. Megkülönböztetésül a zöldugartól.

Megyekü. Határkő.

Meregető kút. L. kút.

Mező. 1. A határbeli földek. Pl. Megyünk a mezőre. 2. Legelő. Pl. Kihajítjuk a marhát a mezőre. A tagosítási térkép a legelőterületeket következetesen *mező* névvel jelöli.

Megye. Határ két terület között. *Kimegyélli* a rétet: kijelöli rétje határait, mikor kaszál.

Nyiladék L. *álé*.

Parrag. Parlag. L. Magyar ugar.

Posvány. Vízállásos, *csuhus* (sásos) terület a források körül.

Szűrös kiskert. Veteményeskert az udvarban az asztagok, kazlak mögött.

Tábla. Egy darabban levő nagyobb szántóföld.

Telek. A határbeli föld. Pl. Odavoltam a telekre. A városi telekre megyünk. (A veszprémi határban levő szántóföldre.)

Tercia. L. céla.

PÉTER MORVAY: *Ortsnamen von Kádárta.*

Auszug. Verfasser gibt uns die bisherigen Bestrebungen betreffs Einsammeln der Ortsnamen im Komitat Veszprém bekannt. Er betont die Wichtigkeit dieser Sammeltätigkeit in wissenschaftlicher Hinsicht und beantragt eine Organisation derselben auf dem Gebiete des Komitats. Verf. gruppiert die von ihm gesammelten Ortsnamen der Gemeinde Kádárta wie folgt: I. Ortsnamen des inneren Bereichs. II. Bauten und Gebäude. III. Flurnamen der Gemarkung. IV. Gewässer und Brunnen. V. Hügel, Täler und Gruben. VI. Benennungen der die topographischen und Siedlungsverhältnisse betreffenden Begriffe. Eine topographische Skizze der Ortsnamen ist beigelegt. Den alphabetisch geordneten Volksnamen folgen Angaben, die sich auf den Charakter und auf die Flora des Terrainobjektes und eventuelle Volkstraditionen beziehen. Es werden auch die Angaben der alten Grundbücher und Komassationsakten benützt.